

Hoover ponavlja, naj si ljudje sami pomagajo

Pravi, da je industrijska kriza premagana

Washington, D. C. — Predsednik Hoover je v četrtak zvečer govoril v mikrofonu o priliki lincolnovega rojstnega dneva in njegov govor je bil razširjen po radiu po vsej državi. Rekel je, da industrijska depresija že premagana "vse odločnosti ljudstva, ki samo bojuje svoje bitke svojih lastnih občin in se ne upa na vlado."

Hoover je nedvomno imel v mislih rebelne senatore, ki se sprenehoma naglašajo, da si morajo ljudje sami pomagati v taki nesreči in krizi in ne smejo se naslanjati na centralno vlado. To je bil osnovni ton njegovega govora. Ljudstvo mora samo reševati svoje probleme — ako je za časa Lincolna rešilo največji problem svoje dobe.

Federalno denarno pomoč bedim farmarjem in delavcem je nenoval "vladno dobrodelnost", se ne sme udomačiti v Združenih državah. Nujnostne akcije vrste pripadajo državam. Države ne smejo gledati v Washington za kakšno finančno pomoč; same si morajo pomagati. Hoover se je tudi, kako je prišlo do tega, da je danes toliko htev naslovljenih na centralno vlado. To je "slabo znamenje" za ameriško demokracijo. Kje je oala individualna sposobnost? Hoover je primerjal današnje probleme v Ameriki z onimi v lincolnovem času in našel je veliko podobnega. Trudil se je, da kaže, kako republikanska politika sledi lincolnovim idealom. Lincoln je zahteval varstveno ino, Lincoln je priporočal razpored notranjih vodnih poti, Lincoln je bil proti nulifikaciji in izvajanje zakonov!

Hooverjev govor se je v splošnem glasil kakor otvoritev predodpisne kampanje za ponovno volitev.

Zabava v senatu

Senator-milijonar predlaga, da kolegi poskusijo s samim kruhom in vodo

Washington, D. C. — Senator William E. Brock, demokrat in milijonar, predlaga, da kolegi poskusijo s samim kruhom in vodo. To je bilo prvič, da je senator predlagal, da se zbirajo denar za pomoč brezdomnim ljudem. Brock je predlagal, da se zbirajo denar za pomoč brezdomnim ljudem. Brock je predlagal, da se zbirajo denar za pomoč brezdomnim ljudem.

Washington, D. C. — George Sloan iz New Yorka, predsednik tekstilnega trasta, je informiral predsednika Hooverja, da je nočno delo za ženske in otroce odpravljeno s 1. marcem v predelavah na vzhodu in jugu, ki so se pet odstotkov lastnih tovarov pridruži temu glasilu.

Akcija za deportacijo tujerodnih mornarjev

Imigracijske oblasti navajale na prenočišča mornarjev in veliko število je bilo pridržanih za deportacijo

New York. — (FP) — Imigracijski uradniki, detektivji in policija so navajali na Seamen's Institute hotel, znano zatočišče mornarjev, in uvedli so preiskavo. V istem času so bili uprizorjeni navalji tudi na druga mornarska prenočišča. Več kot 4.000 mornarjev se je moralo podvreči preiskavi, ker so bili osumljeni nelegalnega bivanja v tej državi. 106 mornarjev je bilo aretiranih in odvedenih na Ellis Island, kjer bodo morali čakati deportacije.

Obtožbe glede nelegalnega bivanja v tem slučaju pomeni, da mornarji niso mogli dobiti službe na ladih v teko 60 dni, kot predpisuje zakon. Naval je bil organiziran tudi radi tega, da se najde med mornarji "kriminalci". Dobili niso nobenega, izkazalo pa se je, da so imeli nekateri mornarji ponarejene rojstne listine.

Lokalni imigracijski inspektorji so zanimali, da imajo navalji kakšno izredno značilnost. Izjavili so, da so edino izvršili ukaz zveznega delavskega departmanta, ki je odredil preiskavo sumljivih oseb po vseh Združenih državah, da se najde tujerodci, ki so prispele nelegalno v državo.

Kampanja proti verzijskim prodajalnam

Washington, D. C. — Ker so verzijske kampanje v zadnjih par letih rušile več kot pol milijona neodvisnih trgovcev, ali eno tretjino malih trgovin v Združenih državah, je bilo te dni organizirano gibanje, ki si je za delo nalogo, da se bo borilo proti temu zlu. Nedavno je bila ustanovljena Narodna zbornica združenih trgovcev, ki bo podpirala to akcijo. Predsednik zbornice je John F. Nugent, bivši zvezni senator iz države Idaho in večletni član federalne obrtne komisije.

Ta organizacija se bo borila z legalnimi sredstvi, da prepreči nadaljnje razširjanje sistema verzijskih prodajal, da reši neodvisne in male trgovce pred propadom. Organizacija ima močno zaslonbo posebno v centralnih in zapadnih državah in pričakuje, da bo njena kampanja uspešna.

Delavska unija imenovala kandidata

Buffalo, N. Y. — Centralni delavski svet je izbral svoje kandidata za razne mestne urade in s tem se je izrekel proti tradicionalni politiki, ki jo zagovarja Ameriška delavska federacija. Sicer to, ker so delavske unije izbrale svoje kandidata, še ne pomeni ustanovitve delavske stranke v Buffalu, vendar je to prvi korak v tej smeri.

Novi sunki v Novi Zelandiji

Wellington, N. Z., 13. febr. — Močni potresni sunki so se večeraj ponovili v okolici Napierja, kjer je pred par tedni potres porušil štiri mesta in okrog 1000 oseb je izgubilo življenje. Ker je brezjozavna zveza še vedno nestalna, ni znano, koliko škoda so naredili novi sunki.

Zlato rudo odkrili v Arkansasu

Eureka Springs, Ark. — V tujaknji okolici so odkrili zlato rudo, ki je pri prvem poskusu dala za \$18 do \$36 čistega zlata na ton. Dva rudniška podjetja sta na dan 14. februarja v Denverju sta na delu že več tednov in zdaj bodo instalirali stroje za kopanje na velikem.

KANADSKE UNIJE PREDLOŽILE ZAHTEVE

Sesturalk, zavarovanje proti brezposelnosti, podpravljenje radia in revizija pokojninskega zakona glavne točke v programu

Winnipeg, Kanada. — (FP) — Unije, ki so pridružene Kanadskemu strokovnemu in delavskemu kongresu, ter legislativni komiteji železnihških bratovščin, so se zedinile glede programa socialne zakonodaje in ga predložile dominijonski vladi, ki naj ga potem izroči parlamentu v uvaževanje.

Da se omili brezposelnost, unije urgirajo zavarovanje proti brezposelnosti, šesturnik, podpravljenje radia, ki ga je treba od 14 do 16 let in revizija pokojninskega zakona, da se zniža starostna doba, ko lahko prosiče vpraša za pokojnino, s 70 na 65 let.

Unije nadalje zahtevajo, da vlada podpre poročilo federalne radiokomisijske, ki priporoča podpravljenje radia in imenovanje posebnega komisarja, v čigar področje naj bi spadala kontrola nad radiododajnimi postajami.

Storjen je bil poskus za koalicijsko progresivcev in liberalcev v parlamentu, da se tako omogoči sprejetje programa kanadskih delavskih unij, toda voditelji liberalcev se ne strinjajo s sugestijo.

Za ustanovitev delavskega dnevnika v Chicagu

Čikaške delavske unije obnovile agitacijo. Meščanski dnevnik prešel v roke upravitelju

Chicago. — (FP) — S tem, ko je "Chicago Evening Post", ultra-kapitalistični dnevnik, ki ga je lastovala John C. Shafferjeva časnikarska organizacija, prešel v roke upravitelja, je oživelopropanje za ustanovitev delavskega dnevnika v Chicagu.

Potreba za ustanovitev delavskega dnevnika v tem industrijskem mestu, kjer je kapitalistično časopisje na vrhuncu, je velika in nujna. Bistri opazovalci napovedujejo, da se bo sedaj pripravila ofenziva proti delavskim organizacijam in delavski dnevnik bi bil neprecenljivo orodje v boju proti openšarjem.

S političnega vidika je situacija z ozirom na časopisje brezupna. V tekoči politični kampanji ima vsak kapitalistični časopis svojega županskega kandidata in radi tega ljudstvo ne more zvedeti resnice o nobenemu. Če samo dejstvo, da organizirano zločinstvo nadaljuje s svojimi orgijami, je zadostna obtožba kapitalističnega časopisja. Ako bi se to časopisje zavedalo odgovornosti, ne bi kriminalni karakterji mogli izvajati svojega posla v taki meri kot sedaj.

Čikaška delavska federacija je že pred par leti izvolila komitej, čigar naloga je, da agitira za ustanovitev delavskega dnevnika. Prilika za tako akcijo ni bila dosedaj ugodna, toda zadnji dogodki na polju čikaškega žurnalizma so dvignili nove upe.

Shaffer je pretrgal zvezo z dnevnikom "Evening Post" 7. februarja, nakar je list prešel v roke upravitelja z namenom, da se ga proda. Dnevnik je delal izgubo že več let. Politika lista je bila vedno usmerjena proti delavskim organizacijam.

Progresivni voditelji v unijah vidijo v situaciji dobra znamenja, čeprav se želja po ustanovitvi delavskega dnevnika morda še ne bo uresničila. Možnost namreč obstoja, da bo list kupila Scripps-Howardova časopisna organizacija. Govorice se širijo, da je Shaffer predno je pretrgal zvezo ponudil list v nakup omenjeni organizaciji, ki pa je ponudbo zavrnila, ker je zahteval pred nekaj meseci.

Beda med tekstilnimi stavkarji

Podpredsednik tekstilne unije obdolžen, da je zapustil stavkarje, ko so ga najbolj potrebovali

Danville, Va. — (FP) — Informacije, ki so bile poslane iz Danville na glavni stan Narodne ženske strokovne lige v Washington, potrjujejo poročila državnega delavskega komisarja v Virginiji John Halla, da več kot tisoč družin in članov tekstilne unije, ki so bili na stavki, trpi vsoled pomanjkanja živil in drugih potrebščin in so izročeni stradanju. Podpora, ki so jo tekstilni prejemali, je prenehala, kakor hitro je bila stavka preklicana 29. januarja. Rdeči križ je sicer obljubil pomoč, toda dosedaj ni poslal še nobene podpore.

Francis Gorman, podpredsednik United Textile Workers unije, ki se je več dni mudil v Washingtonu, kjer je konferiral z uradniki zveznega delavskega departmanta glede ponovne zaposlitve stavkarjev, je 11. februarja došel v Danville in govoril na javnem shodu, ki ga je sklicala krajevna unija. Delavci so ga obdoli, da se je namenoma odpravil iz Danville, ko je situacija postala kritična. Gorman je obdolžil znanika.

Nepopolna poročila glede števila stavkavkazov, ki jih je tekstilna kompanija odslužila po končani stavki, so povzročila med delavci precej razburjenje. Predsednik družbe ni odpustil vseh stavkavkazov, kot je bilo stavkarjem obljubeno, predno so pristali na končanje štrajka. Več kot tisoč bivših stavkarjev je brez dela in med njimi vlada občutno pomanjkanje.

Prevarjeni roparji

Washington, D. C. — Banditje, ki so pred par dnevi ropali poštne avto in prepleli šoferja in njegovega spremljevalca, so dobili masten plen — \$807.000 v bankovcih, toda plen ni vreden niti enega centa. Bankovci v treh vrečah so bili na potu iz federalne rezervne banke v New Yorku v federalno zakladnico in bili so — prerezani na dvoje. Rezervne banke imajo navado, da stare dolge bankovce, ki jih vlečejo iz prometa, razrežejo na dvoje in vsako polovico polječe posebej. Banditje imajo torej eno polovico bankovcev, ki niso vredni nič, drugo polovico ima pa zakladnica.

Boj v zraku z norcem

Detroit, Mich. — Dva potnika, ki sta šla v četrtak z letalom iz Chicaga v Detroit, sta se morala vso pot boriti s tretjim potnikom, ki je hotel skočiti na tla, dočim je pilot drvel čez sto milj na uro, da pride čim prej na cilj in reši sebe in ostale iz smrtnih nevarnosti. Primurčenost so vso pot držali za roke in noge v kabini in ko je letalo srečno pristalo na mestu, ga je morala policija s silo odvleči iz kabine. Norcem, ki je Čikažan in se piše James T. Mangan, ni kazal znakov abnormalnosti, ko je stopil v letalo. Zmešalo se mu je med potjo.

Sovjeti zgrade največje zračno ladjo

Moskva, 13. febr. — V letošnjem sovjetskem programu civilne aviacije je vključena zgraditev cepelina, ki bo največji na svetu. Cepelin bo iz same kovine in bo lahko plul 12.400 milj brez prestanka in 250 milj na uro.

2000 kitajskih rudarjev rešenih

Peiping, 13. febr. — Eksplozija plina v premogovniku v Mandžuriji je zaprla par tisoč rudarjem pot pod zemljo, toda po dynamičnih urah so se vsi rešili na prostu.

POLITIČNA PO TEZA V BUTLERJEVI AFERI

Administracija je preklicala obravnavo pred vojnim sodiščem, ker ni hotela povadigniti generala v obeh ameriškega ljudstva na stopnjo popularnega heroja

Washington, D. C. — (FP) — General Smedley Butler, proti kateremu je bila odredjena obravnavo pred vojnim sodiščem in je bila pozneje radi politične panike, ki je nastala v Washingtonu, preklicana in je Butler dobil samoukor, je naznanil, da se bo umaknil iz vojaške službe po preteku enega leta, obenem pa je prošil za dopust, ki naj se prične v prihodnjem oktobru, ker se namerava podati na predavateljsko turo. Tako se je afera, ki je obetala, da bo dvignila mnogo prahu v javnosti, navidezno končala.

Če bi se vrnila proti Butlerju javna obravnavo pred vrhovnim sodiščem, bi nedvomno prišla na dan stvari o divjaški strahotadi italijanskega diktatorja in v obeh ameriškega naroda bi Butler postal popularni junak. Z ozirom na politično situacijo v Pennsylvaniji se bi prav lahko zgodilo, da bi bil Butler nominiran za zveznega senatorja. Največje italijanske organizacije v Ameriki so mu še obljubovale, da bodo podpirale njegovo kandidaturu. Hoover, ki je odredil strahopetno in nizkotno opravičbo državnega tajništva napram italijanskemu diktatorju, pa raje vidi v senatu uslušnega Davisa kot arogantnega Butlerja. To je bil delni vzrok za preklic obravnave pred vojaškim sodiščem.

Dasi je obžalovati Hooverjevo ponizevalno taktiko, ki jo je zavzel v tem slučaju, ker se je upognil pred fašističnim despotom, ni Butlerjev rekord kot vojak prav nič primeren, da se iz generala napravi narodnega junaka. Butlerjevo ime je anatemsko na Haitiju, ker je z vojaško silo odredil razpust kongresa te republike in s tem kršil njeno ustavo. To je storil, ko je bil polječ v haitske armade, ko je prejel plačo kot častnik ameriške mornarske pehote in vrh tega še \$250 na mesec iz haitske državne blagajne.

Neglede na Butlerjevo privatno mnenje glede poštenosti vloge, ki jo je igral na Haitiju v srmatni dramati ameriškega imperikalizma, dejstvo je prišlo, da je bil pokoren in ubogljiv sluga imperialističnih interesov in je sodeloval v mednarodnem zločinu proti haitskemu ljudstvu. V tem se ni prav nič razločeval od podrejenih častnikov v službi italijanskega alfa katerega drugega despotata in je zvesto spoštoval ukaze svojih predpostavljanih.

Nemški prestol na prodaj

Berlin, 13. febr. — Gala prestol bivših nemških kaiserjev, ki se nahaja v gradu Kleinglenicku pri Potsdamu, bi priložni pondeljek prodan na javni dražbi. Prodajo vodi princ Leopold, sorodnik bivšega cesarja Viljema. Bivši kronprinc bi rad preprečil dražbo, pa ne more. Poleg trona bo na prodaj večja zbirka cesarskih relikvij. Vse bo najbrž kupljeno za muzeje.

Fašistični poslanci v Nemčiji bodo izključeni

Berlin, 13. febr. — Nemška zbornica se posvetuje, kaj naj stori s 107 fašisti, ki so zapustili parlament in se nočejo vrniti. Predlagano je, da se jim ustavi poslanska plača in se jih sploh črta iz imenika poslancev, ako se ne vrnejo do določenega časa.

Cena gasolinu znižana

Chicago. — Gasolin se je znižal za dva centa. Nova cena je 15 centov galona z davkom vred.

Udarec sovjetski trgovini

Zakladniški departament odredil embargo na lesne izdelke

Washington, D. C. — (FP) — Dva udarca sta bila nedavno zadana sovjetsko-ameriški trgovini. Zakladniški departament je izdal formalne instrukcije carinskim uradnikom, kjer pravi, da so pošiljave lesnih izdelkov in lesne kaše iz severne Rusije produkt kaznivskega dela in zaradi tega se ne smejo uvažati v Združene države. Izjema je le tam, kjer uvaževalci lahko pokažejo neovrgljive dokaze, da izdelki niso produkt kaznivskega dela ali prisiljenega dela.

Naslednji dan po izdani odredbi so se opislali v zakladniškem departmantu zastopniki ameriških firm, ki prodajajo blago sovjetski vladi, in ga posvarili, da bo ta odredba sčasoma ubila trgovino s Sovjetsko unijo, ako ne bo modificirana. Sileno svarilo je izrekel Hugh L. Cooper, predsednik Ameriško-ruske trgovske zbornice, v nižji zbornici kongresa pred komitejem za načrte in sredstva.

Ta komitej je isti dan priporočil, da amandment k carinskemu zakonu, ki določa embargo na blago, ki je produkt kaznivskega ali prisiljenega dela, vstopi v veljavo 1. aprila t. l. Ta amandment bo najbrž sprejet v poslanski zbornici, ako bo dan na glasovanje pred 4. marcem, v senatu bo pa skoro gotovo naletel na opozicijo.

Originalna stavka

En sam delavec izvajal aviziranje mende za vse druge

Praga, Čehoslovakijska, 13. feb.

V Goelnitzu je bila pravkar končana nenavadna stavka v ondotni steklarni. Boj je vršil en sam delavec po imenu Franz Schlegel s tem, da je splozal na vrh dimnika tovarne in sprožil vodstvo steklarne, da tam ostane toliko časa, dokler ne bo vsem delavcem zvišana meza. Držal je besedo in moško sedel na dimniku. Ko so ga hoteli sneti s policijo in gasilci, je zagrozil, da skoči dol in se ubije — in pustiti so ga na miru. Drugi delavci so mu dajali hrano po vrvi. Medtem je tovarna počivala, ker se niso upali kuriti v kotlih, dokler je sedel na dimniku.

Po enem tednu vztrajanja se je lastnik steklarne podal in Schlegel je slezal na tla med velikimi ovacijami ostalih delavcev.

Akcija za znižanje nemških reparacij

Berlin, 13. febr. — Predlog komunistov, da Nemčija takoj preneha s plačevanjem vojnih reparacij, je bil večeraj poražen v parlamentu. Sprejet pa je bil predlog, da nemška vlada stopi v pogajanja s svojimi bivšimi sovražniki za novo znižanje reparacij. Nadalje je bila sprejeta zahteva, da Liga narodov imenuje mednarodno komisijo, ki naj preišče, kdo je zakrivil svetovno vojno.

Aretacije republikancev v Španiji

Madrid, 13. febr. — Sinoči je bilo aretiranih več oseb, ko je nek republikanec nepovabljen prišel na radiopostajo in stopil k mikrofonski re zavpili: "Dol s kraljem, živele republika!" Vsa Španija je v vrtnicu viharjev volilne kampanje, toda mnogo strank je bojkotiralo volitve.

Organizator izgnan iz mesta

Little Rock, Ark. — Frank Brown, organizator za United Farmers' League, je bil aretiran, ker je sklical shod farmarjev in brezposelnih brez policijskega dovoljenja. Oblasti so ga izpustile na svobodo šele potem, ko je obljubil, da bo zapustil mesto v teku 24 ur.

ZA ODPRAVO MILITARIZMA V UČILIŠČIH

Liga za industrijsko demokracijo pričela z agresivno kampanjo

New York. — (FP) — Poskus militaristov, ki imajo svoje lobiste v Washingtonu, da izposlušajo od kongresa večje apropiacije za vzdrževanje vojaškega vešbanja v učiliščih, se je izjalovilo. Kongres se ni podal pritisku in je celo zmanjšal denarne dovolitve v budžetu za vojne namene.

Med dijaki na državnih univerzah in drugih se opada čedalje večja opozicija proti prisilnemu vojaškemu vešbanju. Tako poroča Paul Porter, tajnik Lige za industrijsko demokracijo. Triptičen zgod v tem ožiru daje državna univerza v Iowi, kjer so vsi dijaki, ki so bili prijavljeni na vojaško vešbanje, podpisali petico, da se ga odpravi. Silna poročila prihajajo tudi iz drugih učilišč.

Zvezna vlada potroši letno deset milijonov dolarjev za vzdrževanje prisilnega vojaškega vešbanja. Število dijakov, ki morajo nositi vojaške uniforme, se čeni na 85.000.

United Parents Assn. v New Yorku se je še pred dvema letoma izrekel za odpravo prisilnega vojaškega vešbanja v učiliščih in zahtevala amandiranje federalnega zakona o narodni obrambi, češ, da militarizem ne bi smel imeti prostora v učnih savodih, ker ne spada tja.

Kongresnik LaGuardia je New Yorku je v tem amenu predložil amandment v poslanski zbornici, ki je med drugim določal, da se vladni skladi ne smejo uporabljati za militaristične namene v civilnih učiliščih. Amandment je podpirala Ameriška delavska federacija in druge delavske organizacije, a je bil poražen s 162 glasovi proti 87. Senator Brookhart iz Iowe je 19. decembra preteklega leta predložil sličen amandment v senatu, ki pa najbrž ne bo prišel na razpravo v tekočem zasedanju kongresa.

Liga za industrijsko demokracijo bo še nadalje vodila aktivno kampanjo za odpravo militarizma v šolah, ker so jo dosedanjí uspehi prepričali, da ima na svoji strani večino dijakov, ki nasprotujejo vojaškemu vešbanju.

Delavske predloge pred zbornico

Columbia, S. C. — Pred državno legislaturo so štiri delavske predloge, ki bodo nedvomno izzvale opozicijo od strani nazadnjaških poslancev, ki so nasprotniki delavske zakonodaje. Predloge vključujejo prepoved ponočnega dela za ženske in otroke v industrijah, uveljavljenje 48 ur dela na teden v tekstilnih tovarnah, omejitev števila stavev na posameznega delavca in prepoved odslavljenja delavcev, članov unije, ki je pridružena Ameriški delavski federaciji.

Predloga za odpravo ponočnega dela za ženske in otroke je dobila podporo pri nekaterih tekstilnih magnatih, ki želijo, da se omeji produkcija.

Insuli je raketi, pravi Davis

Chicago. — Jerome Davis, profesor ekonomije na Yale univerzi, je v svojem govoru na konferenci cerkvenih organizacij dejal, da insulovi interesi predstavlja vije vrste raketirstva. Insulova organizacija je v prošlih par letih dobila pod svojo kontrolo javne naprave v državi Maine in sedaj pritiska na člane državne zbornice, da sprejmejo zakon, ki bi dovoljeval organizaciji oddajanje električne sile zunaj mej te države. Insulovi interesi trošijo velike vsote denarja v ta namen in imajo večje število profesorjev na svoji plačilni listi, da agitirajo za elektrarski trust.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naravnost: za Zdravstveno dravstvo (vsega) v Kanadi \$0.50 na leto, \$1.00 na pol leta, \$1.50 za četrt let; za Čisto in Čisto \$1.50 na leto, \$2.75 na pol leta; za Inzistentno \$0.50.

Subscription rates for the United States (except Canada) and Canada \$0.50 per year, \$1.00 per half year, \$1.50 per quarter; for Europe \$1.50 per year, \$2.75 per half year, \$4.00 per quarter.

One cent per copy—Reprints as per order.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

Naslov na vse, kar ima stik s Prosveto

PROSVETA

2827-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v objavi, na primer (Jan. 31, 1931), poleg valnega črta na osnovi pomeni, da vam je s tem dnevnikom poslana naročnina. Posreduje jo praviloma, da se vam list ne pošlje.

Vprašanje pijače

V državah New Yorku in Novi Mehiki poskušajo uzakoniti načrt za državno proizvodnjo in prodajo opojnih pijač. Predlagalci načrta pravijo, da 18. amandment velja le za posameznike in privatne osebe, ne velja pa za države; v amandmentu in na njem slonečem prohibicijskem zakonu ni nič rečenega, da država ne sme prodajati opojnih pijač, če hoče. Modri avtorji amandmenta so na to pozabili.

Na podlagi tega predlagajo, da državna vlada naredi monopol opojnih pijač zase, zgradi pivovarne, vinarne in žganjarne in prodaja ljudem pijačo direktno na dom in hotelom ter restavracijam; salunov, kakršne smo poznali pred Volsteadom, ne sme biti. S tem bi država takoj uposlila na stotine delavcev in imela bi lepe milijone dohodka vsako leto.

To bi res bil najkrajši, najpraktičnejši in najpametnejši način rešitve prohibicijskega vprašanja.

Prvič bi bilo a tem namah ubito butlegarstvo. Nobene posebne prepovedi in policijske akcije ne bi bilo treba. Vsa sedanja armada prohibicijskih in špirov bi odpadla in armada požrešnih advokatov in sodnikov bi zelo padla. Kajti država bi lahko producirala najfinše pivo, vino in likerje in prodajala to blago po tako nizkih cenah, da bi ne mogel noben butlegar konkurirati z njo! Država bi ne prodajala strupa in jesa kakor delajo butlegarji. V šestih mesecih bi vsi butlegarji bankrotirali sami od sebe!

Drugič bi odpadla korupcija, ki izvira iz butlegarske industrije in trgovine in na kateri se močno gnije vse policijski, sodnijski, administracijski in zakonodajni sistem dežele. Dalje bi izginile sedanje zločinske gänge, ki se pasejo na gnoljših butlegarstvih in policijske korupcije.

Tretjič bi se vrnila zmernost v deželo. S tem se ni rečeno, da bi bilo konec pijančevanja, toda omejilo bi se na kronične alkoholike kot je bilo pred prohibicijo. Ko bi pijača bila spet svobodna, bi namah izgubila oni čar privlačnosti prepovedanega sadu. Saj je stara stvar, da vsaka prepovedana reč miče in vleče čim pa ni več prepovedana, ni več privlačna. Pred prohibicijo ni bilo pijančevanja med ženskami in otroci, danes pa zlasti šolska mladina oboje spola smatra za največji sport in junakstvo, če nosi ploščato stekleničko butlegarskega strupa v žepu. To bi izginilo in pijančarske orgije bi se reducirale na kronične pijance, ki se spreobrnejo šele tedaj, ko se zvrnejo v jarmo. In tedaj šele bi bila mogoča in uspešna vzgojevalna kampanja proti alkoholizmu. Danes je nemogoča.

Četrth bi država z monopolom pijače lahko tako obogatela, da bi lahko znižala davke in nekatere popolnoma odpravila. Dobiha bi dovolj denarja za šole in druge ustanove in za sistematično vzgojevalno kampanjo za pobijanje alkoholizma. Klin s klinom je tu na mestu!

Petič bi odpadla neznosna mora večnega političnega konflikta "suhih in mokrih", ki je vedno v ospredju v vseh fazah javnega življenja, kakor da je pijača glavno in največje vprašanje v Ameriki. Ljudje, posebno delavci, bi se stresnili in začeli bi razmišljati o socialnih problemih, ki so jim zdaj zasenčeni s prokletimi neprestanimi "suhimi in mokrimi" argumenti.

Naprej za podpiranje pijač!

Bati pa se je, da ta načrt ne bo sprejet. Stare kapitalistične politične stranke rajši "fišajo" v kaluži prohibicije. Hlinalci vseh znanih nočejo zmernosti in staro bižniško nasiranje, da vlada ne sme voditi nobenega businessa, je še močno. In butlegarji so najbolj proti temu!

Neki prijatelj generala Butlerja je iztaknil v starih spisih, da je rimski mogotec z imenom Knež Domicij Ahenobarb brez malega pred dvatiset leti povozil otroka, ko je drvel s kočijo po cesti. Ta človek je bil vnuk Marka Antonija, nečak cesarja Avgusta in kasneje oče cesarja Nerona. Mussolini, ki bi rad odvil rimsko cesarstvo, ni torej delal brez precedenta.

Zgodovina seveda ne pove, če je barbarska ameriška republika na drugi strani sveta tudi takrat prosila Rim, naj ji oprosti, ker se je eden njenih miselnih četašev predrznil javno omeniti Ahenobarbov incident...

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Vilhar in njegov spomenik

Chisholm, Minn. — Koncem leta 1930 sem priobčil seznam prispevkov za postavitev Vilharjevega spomenika v Plaini, Jugoslavija. Dasi grofovaška stana, je Vilhar čutil a preprostin narodom in ga učil. Povedal mi je, da je enako dober kot njegovi satirali in bil tudi tega od stare Avstrije preganjan in v ječo pahnen. Sedaj počiva v grobu na tužnem Krasu, kjer so po zadnji vojni tuji odstranili njegov spomenik, na katerem so bile zapisane za čutečega Slovenca neizbrisljive besede: "Čujta gorje in bregovi, da sinovi slavi smo."

Sedaj, ob 25letnici njegovi smrti, bo Vilharju postavil drug spomenik v Plaini — na jugoslovanski zemlji v bližini meje. Po zadnjem izkazu sem prejel darove še od sledečih rojakov: Joe Land in Mike Baic po \$1 ter Fr. Arko 50c, vsi v Chisholmu, Minn. Ker je v Ljubljani umrla soproga nadučitelja Jos Benedeka, ki je podučeval v Plaini 37 let, so njegovi bivši učenci v Minn. zbrali \$10 in nemočno venca pokojnici, jih darovali za Vilharjev spomenik. Ti so: N. N. \$5; po \$1 Joe Kolar, John Nenigan, Anton Kušlan, Jernej Magajna in J. Osbolt. Rojaki L. Liftinger je nabral v Somersetu, Colo., \$9. Darovali so: Po \$1 Luka Ltinger, John Dekleva, Tom Zakelj, Tom Majnik in H. Mravljia; po 50c pa John Delost, M. Karmelj, Anton Kocjančič, Anton Justin, Anton Plut in Frank Erčul.

Skupaj je bilo nabranega med ameriški rojaki \$811.45, katere vsota je bila poslana v Mesto hranilnico v Ljubljano. Z delom, ki ga vodi odonitni odbor za Vilharjev spomenik, se je že pričelo. Glavni pokrovitelj je 84letni nadučitelj v pokolu v Ljubljani, Jos. Benedek. V odboru je tudi Jos. Blaž in Planine pri Raketu in več drugih rodoljubov. Kdaj bo spomenik odkrit, bo pravočasno poročano, da se bodo izletniki iz Amerike lahko udeležili slavnosti, ki slučajno obličejo Evropo l. 1931.

Sedaj pa nekoliko o Vilharju. Ni je slovenske hiše, da bi ne čula kaj o Vilharju. Njegove bajke in pesmi so v šolskih knjigah. Večinoma jih je uglasbil sam, po njegovi smrti pa njegov, sedaj že pokojni sin. Njegove skladbe slišimo povsod: v domovini in v Ameriki. Prepevata jih sedaj med nami tudi Šubelj in Banovec.

Pregledal sem koledar Vilharjeve založbe iz leta 1861, ki je dragocena knjiga. Poslana mi je bila posredno iz Vilharjeve zbirke iz Zagreba. Ima 71 strani in poleg komentarja o raznih svetovnih dogodkih je tudi mesečni koledar, katerega posebnost je to, da krasni vsaki mesec pesem. Poleg teh 12 je dalje še 14 pesmi a podpisani Miroslav. Iz vseh veje narodni duh. Naj podam nekoliko pregleda:

Med omenjenimi pesmami je tudi "Pregledanje smrti", kjer opisuje bol svojega narodnega srca in končuje:

"Jaa, mladenič, sem pri potoku stal in silal ročico in iz tušnega očesa brisal grenko solzico!"

Proti koncu druge pesmi pod imenom "Slovenca up" ima kitico:

"Dokler Triglav rude skriva, vsak Slovenec junaka reče: Kdor za druge kri preliva, zase zna sukati meč!"

Dalje je pesem "Solza Slovenca", v kateri je kitica:

"Vstavi se na krajne meje, gleda ljub domski kraj in oko je solze lilo najnežnejšemu sedaj!"

V pesmi "Slava in Sokol" pravi med drugim:

"Oh sokol predragi! posodi mi moč, če ne bo objela oko slava me noč!"

Sledi pesem "Bajka o pajku" in neke nagrobne pesmi, med katerimi je tudi "Pokopac", katere zadnja kitica se glasi:

"Bratje dragi mi vsi! Jaz pravico dal Vam bom, saj enakopravnosti le po dsemiljo je ljubi dom..."

V "Bajki o janku" pravi:

"Slovenec! Slavjan bodi, a' pa pojdi rakom živzgat!"

Pesem "Kokla in plače" se končuje:

"Če hočeš dolgo živeti, ljubaj starše."

"Čebelico in čmrlj" zaključuje z rekom:

"Kdor ne pečenko za danes preskrbi, jutri se s praznim trebuhom vrti."

V "Bajki o volku in oslu" pravi:

"Osel je izvel volka iz prepada, kateri ga je v zahvalo raztrgal in požrl."

Pod to bajko pa je zapisano: Glej, komu pomaga! Sledi "Bajka o levu" in zadnja pesem je "Slavce in papiga", kjer Vilhar pravi, da nekateri poslušajo jezično papigo kot domačo govornico in jo primerja slavčkovemu petju, v katerega se je papiga: "neizmerno zaljubila, da je svojčine zgubila."

Vilharjev koledar ima poleg še druge zanimivosti, na primer prerokbe k vremenu, o pričetku Carigrada, o iznajdbi zvonov pred 1451 leti in tiskarskega stroja pred 411 leti, o pričetku francoske revolucije pred 82 leti. Piše, da je bil Franc Jožef rojen pred 21 leti in da je pred 20 leti razsajala kuga v Avstriji ter o begu papeža Pija IX. iz Rima v Gaet leta 1848.

Na kratko sem tukaj opisal prvo izdajo Vilharjevih pesmi. Druge pesmi je posamezno izdal in tudi uglasbil. Od teh imam v moji zbirki 28 strani uglasbenih in knjižico "Janska Ivanika", izdana l. 1862, in posvečena ljubljanskim društvom in bila tiskana v "kamnotiskalnici" J. Blažnika v Ljubljani.

Da se k zaključku spet vrnem k spomeniku, oziroma darovalcem. Poleg tukaj nabrane vsote \$811.45, ki je bila odposlana v Ljubljano, so doma nabrali toliko, da so kupili zemljišče za spomenik (nekaj tisočakov dinarjev) in v domovini in tudi tukaj so obljubili, da bodo darovali, ko se prične z delom. Sedaj je to že v teku.

Vsem darovalcem rodoljubna hvala. Kdor hoče še prispevati, naj pošlje prispevek bodisi direktno na poverjenika Jos. Benedeka, 6-1. Frančiškanska ulica, Ljubljana, ali na Jos. Blažna, Planina pri Raketu, ali pa na moj naslov, 7 West Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

Matija Pogorelec.

Legislativni program v Wisconsinu

Milwaukee, Wis. — Kako važna je glasovnica za delavstvo, ako jo hoče obrniti sebi v prid, je razvidno iz sedanje wisconsinske državne zbornice, kjer socialisti se niso v večini, ampak sodelujejo v mnogih slučajih a La Folletovo skupino, ki je najmočnejša grupa v obeh oddelkih zbornice. Uzakoniti nameravajo več dalekosežnih predlog, ki bodo, kadar postanejo zakon, res v veliko korist delavcem, factarjem in malim trgovcem.

Upeljati nameravajo zavarovanje proti brezposelnosti in starostno pokojnino. Sprejeli bodo zakon, ki bo varoval ljudstvo pred izkoriščanjem elektrarskega trasta a tem, da bodo občine imele pravico razviti svoje elektrarne. Dosedaj so posamezna mesta imela svoje elektrarne le v območju mestnih mej, niso pa smele prodajati elektrike drugim mestom ali občinam. Osnutek novega zakona, ki bo sprejet, pa predvideva, da se več mest ali občin sme združiti v tako zvani "power district" v svrhu produkcije in distribucije elektrike.

Važno je tudi vprašanje revizije davkov v prid farmerjem in delavcem. Uzakoniti nameravajo predlog, ki določa, da breme davkov odpade na dohodke. S tem bodo znižani davki na ne-premislne — farme in hišne posesti — v mestih. Država ima sicer že dohodninski davčni zakon, ki sedaj določa le male davke na dohodke. Postavko nameravajo zvišati, kar ni več kot pravilno, ker končno merilo blagostanja posameznika so v več-

ji meri dohodki kot pa nepremična lastnina. Slednje je lahko butara, posebno če, če je posestnik zadolžen, kar pa davčni zakon ne jemlje v obzir, med tem ko so dohodki — dividende, profiti, rent ali izredno visoke plače, ki si jih nakazujejo uradniki industrijskih ali trgovskih podjetij — vir, ki faktično določa socialni mljef posameznika.

S tem v zvezi je potrebna tudi reforma glede plačevanja davkov z ozirom na kupljena posestva na obroke. Posameznik na primer kupi posestvo (hišo ali farmo) za \$6000, na katero plača recimo pa le \$500 in potem toliko na mesec. Posestvo faktično ni njegovo, pač pa prejšnjega lastnika toliko časa, dokler ni izplačano, dokler ni transferirana kupna pogodba. Davke pa mora plačevati le novi "gospodar", dasi posestvo faktično ni njegovo. Ako se zgodi, kot se je v sedanjih krizi v tisočih slučajih, da kupce zapade obroke, navadno izgubi vse uplačilo in posestvo avtomatično preide nazaj v roke prodajalcu ali pa banki, ki ima prvo vknjižbo.

To ni pravilno in treba je reforme glede plačevanja davkov v takih slučajih in tudi v svrhu protekcije kupca na obroke. Ne vem, če je kaka predloga s tem v zvezi pred zbornico, vem pa, da je ta problem važen in ga bo treba prej ali slej rešiti.

Torej kot se vidi iz dnevnih vesti iz Madisona, bo državna zbornica izboljšala mnogo zakonov in sprejela nove, ki bodo res v korist delavstvu in ljudstvu v tej državi na splošno. Razvidno je, da je glasovnica velikega pomena za delavstvo; ne le glasovnica, pač pa tudi stranka, ker brez močne delavske politične organizacije ne more delavstvo nitišar pričakovati in tudi glasovnice ne rabiti v svoj prid. To je razvidno v Wisconsinu, kjer je socialistična stranka prilično močna in njena agitacija v večji meri odgovorna za progresivnost države. — Joseph Ule.

Mladinska priredba

Chicago, Ill. — Pristni Dučman in Jezikava Irka nam Slovencem nista toliko poznana karakterja, ker pač nimamo tesnejših odnosov z zapadnimi Evropci, da bi jih od bliže spoznali. "Nastopila bosta v nedeljo popoldne 22. febr. na odru SN-PJ dvorane v komediji "Hans von Smash", ki jo priredi v drugem delu programa mladinskih soc. klub. Je stvar res "španska", ker von Smash ima dokaj neprirek od strani razposajenih ljudi, posebno pa hišne Irke.

Nastopili bo tudi pevski zbor Sava, ki je od zadnjega koncerta lepo narasel po članstvu. Nadalje bo nekaj muzikalnih in komičnih točk, recitacija in angleški govornik. Nastopil bo Leo Krsycki, organizator Amalgamated Clothing Workers unije, ki je izredno dober govornik. V delavskih vrstah se bori kot socialist in unionist že več desetletij in njegov govor bo našim ljudem gotovo ugaljal. Krajši govor bo imel tudi Joško Oven, katerega vsakdo rad posluša. Vstopnice so v predprodaji 50 centov, pri blagajni bodo 75c. Dobe se pri vseh članih kluba in uradu Proletarca. Po programu bo zabava s plesom v obeh dvoranih.

Odbor.

Od zastopnika

Pittsburgh, Pa. — Dne 14. feb. me je prijatelj Peter Selinik iz Bridgeville povabil, naj prispejam v avto in me popeljal v Pittsburgh. Peljala sva se meni po neznan poti. Par milj od Pittsburgha je neki gozd in graben, kamor iz mesta vozijo odpadke in neanago. V tistem grabnu zagledam kakih sto kolib in vprašam prijatelja, kaj to pomeni. "V teh kolibah stanujejo revni brezposelci, ki so izgnani iz Pittsburgha," kjer je dom milijonarja in zakladniškega tajnika Mellona," mi odgovori.

Veliko potujem po Pennsylvaniji in povsod naletim na slabe delavske razmere, brezposelnost in pomanjkanje posebno tam, kjer so velike družine. Ali kaj takega še ni videlo moje oko. Solze so me polile ob pogledu, da je mogoče kaj takega v najbogatejši deželi na svetu. Kdaj bo ljudstvo spregledalo?

Opozarjam tiste, ki imajo še mreno na očeh, da spregledajo, da čitajo delavske časopise kot sta Prosveta in Proletarec. Dobe delavski list je najboljši

zdravilo za socialno slepoto. Ne čakajte, da vam bo padlo z neba kaj drugega kot dež, aneg in toča. Ne čakajte na posmrtno življenje, ker mi hočemo živeti na tem svetu. Se tisti, ki nam slika jo lepota na "onem svetu", hočejo živeti na tem svetu in se za svojo osebo ne brigajo za posmrtno življenje. — Anton Zidanšek.

Trajeva pot rudarjev

Johnston City, Ill. — Vedno rada čitam Prosveto in tudi dopisi so nekateri prav zanimivi. Mnogi dopisniki opisujejo nekaj toliko hvaljen Hooverjevo prosperiteto. Čeravno je tega že več kot dovolj, bom tudi jaz malo opisala tukajšnje razmere in prosperiteto, posebno ker že dolgo ni nikdo nič poročal od tukaj.

Mnogo je rojakov, ki so nekaj v boljnih časih živeli tukaj, ki so sedaj raztreseni po Ameriki. Vem, da se bodejo mnogi zanimali za tukajšnje razmere. Danes je bil tukaj zaprt veliki premogovnik Old Ben No. 13 in čez 800 ljudi je na cesti. Člani SN-PJ so večinoma prizadeti, sploh večina Slovencev in Hrvatov. In to se ponavlja že od leta 1925, ker je rov vsako poletje zaprt, samo po zimi obratuje par mesecev. Leta 1930 je bil zaprt od 9. marca do 19. avg. Od 19. avg. 1930 do 9. februarja 1931 je obratoval vsa skupaj okrog 45 dni. Ali kar se tiče zaslužka, jih je mnogo, ki niso delali niti 30 dni. Od 1. jan. do 9. febr. je delalo vsa skupaj 4 dni.

Pred enim letom sta uradovale tukaj dve banki. Ena je propadla konec marca in ena 1. decembra 1930. In do danes še nikdo ne ve, v kakem stanju se nahajata. Kot zgleda, sta zmrenili do dobra in vsi delavci so izgubili svoje težko zaslužene in pristradane cente.

Tukaj je mnogo ljudi brez dela že dve, tri leta in zastojni hodijo dan za dnem od rova do rova. Dela ni. Kdaj bo prišel čas, da se bodejo ljudje spametovali in spoznali, da ima delavec enako pravico do življenja kot gospodje v Washingtonu in Wall streetu? — Helen Cempre.

Naznanilo o smrti in drugem

South View, Pa. — Društvo št. 285 SN-PJ je izgubilo člana, po imenu Louis Tomažina. 23. jan. mi je prinesel plačati asessment zdrav in čil in 7. feb. pa je bil že mrtev. Umri je nagle smrti. Bil je mirnega značaja in dober član jednote.

Nesreča nikdar ne počiva in nikdo ne ve ne ure ne dneva svoje smrti. Ta slučaj je zopet en dokaz, naj se pobrigajo tisti, ki še niso člani podporne jednote in se zavarujejo.

Dalje naznanjam članstvo našega društva, da je bilo sklenjeno na seji 8. febr., da mora vsak plačati 50c na mesec za kritje društvenih stroškov, in to za mesec marec in april. Sklep je, da kdor ne plača tega asessmenta, ne more plačati rednega. Prosim člane, da to naznanilo upoštevajo in posebno še tisti, ki se seji ne udeležujejo. Mislim, da ve vsaki član to, ako ima društvo pogreb, da so s tem zvezani stroški.

Nadalje priporočam članom, da se bolj redno udeležujejo društvenih sej, ker zadnje čase vedno manj članov prihaja na zborovanja. Izgovor ne drži, ker časa je sedaj itak preveč. Torej na svidenje na seji 8. marca.

John Yobkar, tajnik.

Popravek k poročilu

Newton Falls, O. — Zadnjič sem poročal v Prosveti glede tukajšnje First State banke. Ali prej ko je moj dopis zagledal bel dan, se je stvar predruščila, namreč banka je res zaprla vrata dne 9. febr. Dali je to za stalno ali bo reorganizirana, se ne ve. Ker je bila pregledana vsake tri mesece po državnih nadzornikih, so ljudje imeli zaupanje v to institucijo, češ, da ima zaalom bo od države, posebno še, ker ima privlačno ime state banka. To sem si štel v dolžnost poročati, ker sem nekoliko prej pisal, da banka posluje. (Slično pojasnijo je poslal tudi brat Gaspar Gaves. — Uredništvo.)

John Čopi.

Za kratek čas

"Majhnih slik ne maram, ljubim pa velike slike."

"Ali ste umetnik ali kritik?"

"Ne, jaz izdelujem okvirje."

Ples materije

Pred sto leti je obelodanil botanik Robert Brown svoja opazovanja na pelodu (cvetnem prahu), ki ga je vsul v vodo. Pod mikroskopom je videl, kako pelod pleše, poskakuje in se prekopica. Izkušeni raziskovalec, ki se je udeležil kot rancelnik večletne ekspedicije v Avstralijo in je bil predstojnik botaničnega zbirka Britanskega muzeja, je ves vzradlo zgrabil ta mičen prirodni pojav. Pozneje je dognal, da se vsi drobni delci v tekočini živahneje gibljejo in plešejo, čim manjši so.

Vsi vemo, da se vidijo v solnčnem prahu, ki se prikrade skozi špranjo v mrčno sobi, čeli obliki prašnih delcev, ki jih v naravnih svetlobah ne vidimo. Prika Siedentz in Zeigmondy sta sestavila na osnovi tega opazovanja tako zvani ultramikroskop, v katerem še vedno vidimo obrise takih delcev, ki jih navadnem mikroskopu ne razberemo. Po ugodnih okolnostih moremo opazovati v tem še delce, ki imajo premer ene milijonine milimetra. Kakšno začudenje nas navda, ko gledamo kapljico tekočega tuša (črnega barila) pod tem aparatom. Kakor da smo začeli plešati. Ne pleše pa se pohlevni valček ali posajena polka, temveč pravi zamorski ples cirkuska prekučevanja, opotekajoča se rajnja in najdrznejši skoki. Na tej večni tavi je vse mlado: vse se zvija, skače in se suče, milijoni vidimo leto rajanje kakor v protarpi (erebrovi raztopini), isto veseljeenje v raztopini kjele.

V kravjem mleku vidimo tudi pod mikroskopom le posamezne, mirne krogljice masti, ultramikroskop pa zaznava poleg teh kroglic še lesketajoče, rajajoče in plešajoče delce beljakovine, kazeina, (iz katerega obstoja glavniem vsak sir), v neprestanem premikanju. Zensko mleko ne kaže pod ultramikroskopom tega plesa kazeina, temveč vidimo le nekaj lenih mastnih kroglic. Beljakovina v vsakem mleku je namreč mnogo finejša razlajena kakor v kravjem mleku. Tu je naša tudi isakati najvažnejšega vzroka za občo mleko pojav, da dojenčkov želodec mnogo bolje prenesa materino mleko kakor kravje. Mastne delce pač želodec in čreva veliko lažje prebijejo kakor grobejšje. Profesor Alojz Kreže je našel prvi to razliko v razdeljenosti kazeina in je lahko tudi poročal, da vsa beljakovina drugih živalstvih mlečnih vrst, kakor mleko slonovke, levine, kamele, oslice, mačke, ples zajke, podgane in miši pod ultramikroskopom opazovano pleše redno v vrtincih.

Sladkor se lepo raztopi v vodi. Razpadi v delce, ki jih najdemo tudi pri plinih in drugih tekočinah v velikosti molekulov, ki jih v ultramikroskopu ne moremo več videti. pač manjši od delcev kazeina in v kravjem mleku ali ogtja v tušu. Take raztopine, kateri delci ne obstojajo iz molekul, kakršne so v sladkorju, pri solnih raztopinah ali pri plinih temveč so deset do tisočkrat večje, nazivamo koloidne raztopine ali soli. Mnogo tekočin, jih rabimo v vsakdanjem življenju, spadajo to vrsto koloidov: želatina, škrob, mlo in jaja beljakovina. Vsi sokovi živin se urkajo sem: kri, alina in vsi življenjski sokki rastlin živali in ljudi. Vse pleše, se raduje in se pomika.

Neznano majhna so telesa, ki jih vidimo v ultramikroskopu v Brownovem premikanju. V vsem svetovnem morju je nekako 1500 milijonov litrov vode, v enem litru vode pa 50.000.000.000.000.000.000 vodnih molekulov. Če naredimo liter vode na delce velikosti koloidnega delca, recimo v obliki kocke, ki ima rob ene milijoninke milimetra, tedaj bi imeli v enem litru vode tisoč milijonov takih kock. To približno toliko, kolikor litrov vode je v svetnem morju. Toliko za primer!

Če postanejo ti koloidni delci še manjši pridemo do velikosti prav majhnih oblik, katero je raztopljen sladkor ali sol v vodi, to na velikost molekule. Seveda plešejo te gotovtudi še živahnejše, kakor beljakovina v mleku ali premog v dušu. Žal pa nimamo še nobenega čez-ultramikroskopa, ki bi nam odkril te najmanjše svetovne malčke. Vendar pa nam pomagata in dognana teorija o gibanju plinov, da so vse te tekočine in plini razpadli v molekule, ki skačejo v burnem rajanju in nikoli zmanjše mirujejo.

V trdnem ledu je mir. Če se pa prične led taliti, se pričnejo tudi molekuli vrteti. Plešejo živahnejše, postanejo plini ali para, kor jim pravimo, če hlapijo. Tako se vozimo železnico ali z avtom le zaradi tega, ker damo molekulum priliko, da čim živahneje plešejo. Ta kinetična (gibalna) plinska teorija je celotna tako dolgo le podmena, dokler ni Robert Brown za vsakega vidno odkril pred sto leti tega molekularnega gibanja. Pa so zabeležili te ples, narisali brzino plesalca in sam Einstein je našel iz tega popolno skladnost a kinetično teorijo plinov, ki je bila doslej delo zana le na papirju. Tako je torej Robert Brown dokazal ples vseh gradnikov svetovja — molekul.

(Ziv. in Svet.)

KOLIKO MRAZA PRENESE ČLOVEK?

Vprašanje, koliko mraza prenese človek se ponavlja vsako zimo. Navadno ljudje prisvajajo človeku posebne odporosti proti mrazu, vendar pa je res, da človek prenese mnogo več mraza, kakor si splošno mislimo. Raziskovalec polarnih krajev Nansen pripoveduje opisu svojega prebivanja v večnem ledu in v gu, da je prenesel celo do 50 stopinj mraza, da bi bil zbolel, pač pa se je počutil zelo dobro. Z utrjevanjem se da v tem oziru mnogo dati. Tudi letaki, ki letajo visoko, morajo v zimski prenesti po 40 stopinj mraza in tudi več.

(Ziv. in Svet.)

KOLIKO MRAZA PRENESE ČLOVEK?

Vprašanje, koliko mraza prenese človek se ponavlja vsako zimo. Navadno ljudje prisvajajo človeku posebne odporosti proti mrazu, vendar pa je res, da človek prenese mnogo več mraza, kakor si splošno mislimo. Raziskovalec polarnih krajev Nansen pripoveduje opisu svojega prebivanja v večnem ledu in v gu, da je prenesel celo do 50 stopinj mraza, da bi bil zbolel, pač pa se je počutil zelo dobro. Z utrjevanjem se da v tem oziru mnogo dati. Tudi letaki, ki letajo visoko, morajo v zimski prenesti po 40 stopinj mraza in tudi več.

(Ziv. in Svet.)

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 2. aprila 1904

1907-08. S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

GLAVNI ODBOR S.N.P.J.

UPRAVNI ODBOR:

VINCENT GAINKAR, predsednik, 3057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ALAS NOVAK, tajnik, 3057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

JOHN VOGRICH, gl. blagajnik, 3057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

JOHN GODINA, upravitelj glavnice, 3057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

JOHN MOLEK, upravitelj glavnice, 3057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:

ANDREW VIDRICH, prvi podpredsednik, 609 Russell Ave., Johnstown, Pa.

RONALD J. LOTRICH, drugi podpredsednik, 1937 S. Trembulla Ave., Chicago, Ill.

JOHN J. ZAVERTNIK, gl. odpravnik, 3734 W. 29th St., Chicago, Ill.

GOSPODARSKI ODBOR:

FRANK ALESH, predsednik, 3124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

JOHN OLIP, 3024 W. 27th St., Chicago, Ill.

JOSEPH BISKOVICH, 1000 E. 74th Street, Cleveland, Ohio

FOROTNI ODBOR:

JOHN GORSEK, predsednik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

ANTON SULAR, 3057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

JOHN TRČELJ, 3057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

FRANK PODBOJ, 3057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

RANCES ZAKOVŠEK, 1016 Adams St., No. Chicago, Ill.

OKROBNJI RASTOPNIKI:

GEORGE SMREKAR, prvo okrobo, 127 Main Ave., W. Alloupa, Pa.

FRANK LOKAR JR., drugo okrobo, 606 E. 16th St., Cleveland, Ohio.

FRANK KLUN, tretje okrobo, Box 458, Chisholm, Minn.

JOSEPH BRATKOVICH, četrto okrobo, R. E. S. Pittsburgh, Penna.

FRANK KLOPČIČ, peto okrobo, Box 133, Rock Springs, Wyo.

MAJSTROVNI ODBOR:

FRANK ZATZ, predsednik, 3029 W. 24th St., Chicago, Ill.

ALBERT HRAST, 1015 W. Pierce St., Milwaukee, Wis.

MICHAEL PLESNER, 510 Madison Ave., N. S., Pittsburgh, Pa.

POSREDOVATELSTVO:

POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

VSE POSREDOVATELSTVO: Vse posredništvo, ki ga potrebuje, naj se obrne na posredništvo.

bi si mogli pojasniti tudi take: Znano je, da se jetika najraje pojavi za mladih let. Večina ljudi je tuberkuloznih, ne da bi jim to kaj škodovalo. Pri ostalih je nagib k tej bolezni močnejši, četudi ga morda ponekod čela desetletja ni opazilo niti zdravnikovo oko. Kdor pa boleha za odprto ali prikrto jetiko zmerne značaja, ostane po večini suhljat. Potemtakem ni dokazano, da bi bila obilna prehrana najboljša zaščita pred tuberkulozo. Pa četudi bi suhi ljudje prej in lažje umirali za tuberkulozo, so še vedno v primeri z debelimi na boljsem, ker

Ameriški dolg Pasteurju

Francija dolguje milijarde Ameriki. Zedinjene države pa so ji dobrih polovico dolga izpregledale, zavedajoč se vseh dobrin, ki so jih prejele prej ali slej od viteškega francoskega naroda. Članek z gornjim naslovom je, sestavljen prof. Tuffier pred svojo smrtjo, ki ga je presenetila lanska jesen. Kirurgova vdova je še sestavek izpopolnila ter objavila. Evo nekaj posnetkov iz njega, to pa samo velikanske posledice, ki jih je Pasteurjeva mikrobiologija rodila za živinorejo.

L. 1875. je bilo v U. S. A. 99,963,950 glav živine v takratni vrednosti 1,618,011,321 dolarjev. L. 1925. so našli 172,655,789 glav vrednih 5,174,796,922 dolarjev. Število domačih živali se je v tem razdobju skoraj podvojilo, cena pa več kot potrojila. Poprečje namudi Encyclopedia of American Agriculture, 4. zvezek iz l. 1917. Vrednost živine v Uniji, piše L. H. Bailey, se cenil napredek na 4.5 milijarde dolarjev za okroglo 200 milijonov repov. Ako se reši pol odstotka te zaloge, znaša prihranek 22.5 milijona dolarjev. Ta procent pa so po Pasteurjevih odkritjih daleč presegli. Slučajna računa Stiles vrednost ovac na 511,654,000 dolarjev, umrljivost po kužnih boleznih pa na 4 do 5 %, kar predstavlja 20 do 25 milijonov dolarjev. Skritež za 1 % bi vrgla 4 do 5 milijonov dolarjev. Po uradnem poročilu iz l. 1915. je v zadnjih 30 letih škoda radi bolezni znašala vsako leto okroglo 12 milijonov, razvrščenih takole:

Praviška kolera 76, tekaška mrzlica in čepar 40, tuberkuloza 25, epizootski negodni povrg 20, simptomatski prišad 6, arm 1.5, garmje ovac in živine 4.6, smrkvost 5, druge kužne bolezni 22, zajedavci 5, bolezni perutnine 8.75. Navzlic vrzelim v statistikah se da prišadek po uporabi Pasteurjevih odkritij izrazito predočiti. Vzemimo nekaj bolezni, ki so povzročale znatno škodo. Snet so najprej zdravili s cepitvijo l. 1897—8, ko so dali 200,000 doz 127,369 živalim, kakor poroča Bureau of Animal Industry. Pred to dobo je šlo po zlu 14 % glav poprek, po cepitvi samo še 0.54 %. Po znejši statistiki n. pr. Norgaard Salmon itd. cenijo letni prihranek samo pri snetu na 250,000 dolarjev. Točnejši preudarki pa kažejo, da je ta številka dosti prenizka.

Svinjska kolera je po Bittin-gu razarjala v Indiji od l. 1896. Se l. 1896. je podleglo 80 % vseh prascev tej okužbi. Sama država Iowa, piše Schweinitz, je gubila radi nje po 15 milijonov dolarjev na leto. S seroterapijo si prihranijo 11 milijonov. To število smemo več kot pojestoriti, ker so se l. 1878. izgube za vso Unijo računale na blizu 100 milijonov dolarjev. L. 1909. cenil Eichborn izgubo po tej kugi na 15 mil. torej znižanje za 85 milijonov dolarjev v Zedinjenih državah. Waters smatra letno ekonomijo po profilaktičnih sredstvih na 2,250,000 puskov, vrednih 20 milijonov dolarjev. Teksaška vročica je po Salmonu podarila 90 % domačih živali, z imunizacijo se jih reši 90 %. Škoda se je cenila prej na 40 milijonov, prišadek po cepitvi bi potemtakem znašal 36 milijonov dolarjev. Splav zbog kuge je povzročil pri kobilah 70 do 80 % smrti. Cepitve se je pokazalo učinkovito v 91.2 % vseh primerov

(Hadley). Letne izgube pri konjih radi kužnih bolezni preidejo spričo obvarovalnih ukrepov od 22.3 % v l. 1896. na 16 odstotkov v l. 1922. Waters takisto ugotavlja, da crkne 150,000 konj na leto manj ko pred 30 leti. Če cenimo blago na 50 dolarjev, je letni prihranek 7.5 milijona dolarjev. Goveja kuga je ugonobila 90 do 95 % prizadete živine, kar se je po vakcinaciji znižalo na 30 %. Salmon označuje izgube kot velikanke, ne daje pa natančnih števil. Črvivost, buljak, ovčji rab prinašajo na leto za 40 milijonov dolarjev upadka, ki so ga imunizacijske metode znatno skrajšale. Skratka, po Pasteurjevi profilaktiki je Unija prihranila v zadnjih 40 letih nad 2 in pol milijarde dolarjev.

Ko se je l. 1922. slavila Pasteurjeva stoletnica, so strokovnjaki kot Leclainche, Barvier itd., govorili z veterinarkega stališča, poudarjati, da je "slavni mojster ohranil milijarde poljedelstvu." To velja tudi za ameriško trgovino, pomislite, le na industrijo živilskih konserv. Nihče na svetu ne bi bil bogatejši od njega, če bi bil Pasteur hotel svoje izumke patentirati.

Ako bi primerjali človeško umrljivost v Zedinjenih državah zbog vratice (diphtheritis) ali zbog pegastega lezarija pred Pasteurjem in za njim, bi dopeli do presenetljivega uspeha. Toda človeškega trpljenja ne kaže pretvarjati v nove. Panamski prekop se ne bi bil dovršil, da niso zdravniki uporabili Pasteurjevega načina v boju zoper močvirsko mrzlico in druge uime.

Na kratko omenim, da mora Francija plačevati Zedinjenim državam letni obrok 65 milijonov dolarjev skozi 62 let. Dr. Tuffier, član medicinske akademije v Parizu, Londonu in New Yorku, je svoj obrazlošek pokazal svojim sodrugom v Zedinjenih državah in eden njih ali je celo naprtil nalogo, da je izrazil iste zaključke pred občin-skim odborom v Parizu. Franciji ni treba pred svetom očipovedati.

(D)

Urgira zdravniško oskrbo za reveže

New York. — Dr. C. G. Heyd, predsednik Zdravniške zveze v New Yorku, priporoča, naj bi država uvedla sistem zdravniške oskrbe za revne ljudi. Tak sistem bi bil v korist tudi zdravnikom, ki morajo v veliko slučajih nuditi brezplačno pomoč. Heyd je dejal, da povprečni letni dohodek zdravnika so manj kot \$3,000 in da le vsaki peti zdravnik zapusti po smrti imetje, ki znaša nekoliko več kot ga je stala njegova zdravniška naobzaba.

Papežev govor na radiu

Chicago. — Papež Pij XI. je v četrtki otvoril svojo prvo radiopostajo v Vatikanu in ob tej priložnosti aranziral splošni zveč, tako da se je njegov govor slišal po vseh deželah sveta. Prvič v zgodovini je svet slišal papežev glas izven Rima, to je po radiu. Papež je govoril latinsko in drugo so za njim prevedli njegovi govor v peto jezikov. Govor, ki je trajal 15 minut, je vseboval navčno katoliško propagando.

Produkcija jekla pada

Pittsburgh, Pa. — Produkcija jekla je v januarju padla na najnižjo točko od leta 1921 v Pittsburghu in okolici, kot je razvidno iz poročila državnega industrijskega departamenta. Skoro polovica plavčev je ustavila obrat.

Brezplačni dokaz

Presenetljiva pomoč bolehaločim na ŽELODCU ČREVIH JETRIH in MEHURJU

ZNANOST je pronašla, da zaustavljanje teh štirih važnih delov okužuje ves sistem — povzroča vžiganje, zaprtico, plin, nervoznost, hipo, glavobol, in nerednost po jedi, zgubo spanca, omotico in oslabeno uničevalno stanje.

To varno zdravilo, ki doseže vse 4 važne dele, je jamčeno, da vam pomaga v 6 dneh..... ali pa vas ničesar ne stane!

Kaj 4-kratna tonika naredi:

VESTE li varok kakaj je Trinerjevo grenko vino mnogokrat odpravilo na leta dolgo bolečino in kakaj je toliko bolnikom, smučenim, nervoznim ljudem vrnilo zdravje in živahno življenje:

1 ŽELODEC.—Trinerjevo grenko vino vsebuje kaškaro in bickthorn za jačanje plinskih bokev... Dijastetični malt za pomoč prebavi... Kalifornijsko vino za ojačanje želodca.

2 JETRA.—Vsebuje Podophyllin in regrat, kateri dobro deluje na jetra.

3 MEHUR.—Podophyllin in regrat izvrstno deluje in ojačuje pretok iz žolča v mehur, kateri namazuje čreva, pomaga prebavi in uniči strupe nastale v sledih prebave.

4 ČREVA.—Vsebuje ravno dovolj kaškaro sagrađe, da privadi čreva k pravemu delovanju brez prisljevanja.

Želodčna nerednost—"ameriška" neuroza

VELIKO ljudi rojenih v Evropi in ki niso nikdar trpeli tam valed želodčnih nerednosti, tri tukaj valed to nevrozo bolečine, katero povzroča ameriško teško dnevno delo v življenju. Hitro jesti, bogata hrana, premalo pravilnega gibanja, preveč dela in nervoznost so vzrok želodčne nerednosti, katere, ako jo zanemarite, postane nevarna.

Varok velikega trpljenja

PONAVLANJE želodčne nerednosti povzroči čreva in prinese zaprtico.

Mnogokrat so čreva iz reda valed nepravilnega delovanja jeter in mehurja, čigar naloga je napraviti dovolj sokov za namakanje črev in čiščenje. To je še posebno resnica pri ljudeh srednje starosti.

Kadar so čreva zabasana, jetra, mehur in želodec postanejo tudi zabasani in strupi se vračajo iz tega v životni sistem.

Kadar trpite valed plinov, vžiganje, in občutki kepe v želodcu takoj po jedi in pekočine okrog sra, tedaj so čreva toliko kriva kakor želodec tega.

Omotica, vrtenje, glavobol, nervoznost in počutni utrujenosti, navadno prihajajo iz jeternih ali mehurnih nerednosti.

Preveč odvajanjskih snovi ne dela dobro, ker ne dosežejo dovolj daleč in ne vvede črev niti jeter ali mehurja k pravemu delovanju.

Očistite zabasano iz 4 važnih delov

"DURITE vse 4 važne dele čiste," pravi naš avtoriteta—"želodec, jetra, mehur in čreva. Kakor hitro je eden ali več teh organov zabasnih, je vse notranji ustroj oslajben in zdržan—in posledica tega je, kaj kmalu se pritožujete o utrujenosti, nervoznosti in neoprebnosti."

Veliko zdravnikov priporoča

TRINERJEVO grenko vino je priporočeno od večih zdravnikov.

Oni poznajo njegovo formulo in zdravniške vrednosti njega vsebine. To so:

Kaškaro in bickthorn delujejo naravno smirno membrane v želodcu in producira povečanje pridobitve plinskih sokov. Ti sokli ojačujejo alast do jedi in pomagajo prebavi na protinskih jedeh (kot meso, jekla, mleko itd.). Kaškaro in bickthorn pomagajo in očistijo stene v črevih, povzročajo hitrejšo premikanje in mehanje blata, povzročajo zloženje dotike mišicev in daje več moči pri odvajanju črevesja. Torej ti dva snovi sta iz odvajalnic, nad katerima imamo kontrolno oblast, s čemer se količina tega lahko smanjuje, ali odpravi.

Podophyllin in regrat delujejo v prilog jeter in ojačujejo pretok sokov iz mehurja. Soki, ki madejo čreva, pomagajo prebavi in so zelo antiseptični tekočini. Uničijo strupe, nastale v želodcu valed slabe delujočnosti po snostalih raznih ostanovih od jedi. Zole je v resnici prava strahovalega prebavnega sistema. Ako ta ne deluje, tedaj nastane glavobol, vžiganje in plinske fermentacije in veliko "želodčnih sitnosti" je povzročenih valed pomankljivosti na tolu.

Dijasteti je zelo dober nadomestilec. Neoprebnost v mnogo slučajih je posledica nepravilnega skrobove hrane. Ta nova snov v Trinerjevem grenkem vinu, diasteti malt, prebavi skrobove hrane in odžene vam veliko sitnosti in želodca.

Konečno glavna podlaga ali snov je staro kalifornijsko rudeče vino, katero deluje kot milij ojačevalce vašemu apetitu, pomaga prebavi in je tonika vašemu živčnemu sistemu.

Pomoč je ponujena - Zakaj bi je ne vzeli?

Ne bodite sužnji plinov, zabasane želodca in sitne zaprtice niti za en sam dan ne, dajte Trinerjevemu grenkemu vinu dobro poskušanje,—ako ste uničeni, nervozni, ako trpite valed neoprebnosti, zabasano ali nerednost po jedi, napravite to poskušanje! Priporočite se, kako hitro za more Trinerjevo grenko vino pomagati in vsa ponovno zgraditi. Tukaj je naša posebna ponudba,—ne odlašajte!

PROSIMO SPREJMI TE NAŠO 6-DNEVNO POSKUŠNJO

Pojdite k vašemu lekarnarju. Nahlavite si steklenico Trinerjevega grenkega vina. Biti dve velikosti sedaj. Velika in mala steklenica. Jemljite ga kakor je določeno skozi 6 dni (tj. eno žlico, pol ure pred obedo, trikrat na dan). Ako ne bodete popolnoma zadovoljni z izboljšanjem, ako se vaša čreva ne bodo priušila, ako se ne bodete počutili bolje,—tedaj vrnite kar je ostalo v steklenici vašemu lekarnarju—in on vam povrne vsak cent, ki ste ga plačali. Začnite to poskušanje še danes,—popolnoma na našo odgovornost!

JOSEPH TRINER COMPANY

1333-45 S. Ashland Ave. Chicago, Ill.

TRINERJEVO GRENKO VINO

ODLIKOVAN NA 1 MEDNARODNIH RAZSTAVAH ZA NJEGOVO 4-KRATNO REBAT

Kdo živi najdalj: suhi ali debeli ljudje?

O tem zanimivem vprašanju razpravlja neka nova nemška knjiga, ki je izšla nedavno v Brazilskih zvezkih "Novi nauk o prehranjevanju". Pisec te knjige prihaja do naslednjih sklepov:—

Pri zdravnikih drugi pri lajih je najbolj zmedla pojme o hrani in prehrani človeka naša slika, ki smo si jo ustvarili o videzu pravilno hranjenega, "močnega" človeka. Če 40—50 let stari moški hoče, da mu velja za močnega, mora biti polkor moči rejen in cvetočega obraza; imeti mora vsaj malo iste obline na trebuhu, ki ji smeci pravijo "Burgermeister-tauch" (županov trebuh, zakaj podobni se, da ima glavar občine primeren trebušček) in za napeček še dvojni podbradek. Če pa je kdo mršav, vitek in suh, pravijo o njem: "Glej ga, ta pa je tidi v zdravi koži."

つりこ
で、つ

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA